Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

Nr. 76.089 van 2 oktober 1998

A. 60.210/VIII-804
(voorheen VI-12.020)

In zake : **GEORGE** Michel,

die woonplaats heeft gekozen bij Mr. Michel HUBERT, advocaat, place des Résistants 3 6230 Viesville,

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Binnenlandse Zaken.

DE RAAD VAN STATE, VIIIe KAMER,

Gezien het op 6 oktober 1994 ingediende verzoekschrift, waarbij Michel GEORGE de nietigverklaring vordert van het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 waarbij op datum van 1 oktober 1994 ten aanzien van hem de definitieve ambtsontheffing door ontslag van ambtswege wordt uitgesproken;

Gelet op arrest nr. 51.525 van 3 februari 1995, waarbij de vordering tot schorsing wordt afgewezen;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer HERBIGNAT, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 9 maart 1998, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 22 juni 1998, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 4 september 1998;

Gehoord het verslag van de heer GEUS, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. HUBERT, advocaat, die voor verzoeker verschijnt, en van de heer LACASSE, luitenant-jurist, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van de heer HERBIGNAT, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat verzoeker, die op 22 juli 1951 geboren is, op 1 september 1971 bij de rijkswacht in dienst getreden is en op 26 september 1987 tot kapitein-commandant benoemd is, op 18 februari 1989 beschuldigd is van verduistering, valsheid in geschrifte, gebruik van valse stukken en vereniging met het oogmerk om misdrijven te plegen, op dezelfde dag

gearresteerd is en op 24 maart 1989 in vrijheid gesteld is door de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Brussel; dat hij op 13 april 1993 door de correctionele rechtbank te Brussel veroordeeld is tot twee jaar gevangenis met uitstel voor de duur van die straf die de voorlopige hechtenis overschrijdt, en tot een geldboete van duizend frank wegens valsheid in geschrifte, gebruik van valse stukken, verduisteringen, omkoping van ambtenaren en zwart werk; dat hij tegen dat vonnis in beroep is gegaan; dat het hof van beroep te Brussel, bij een arrest van 31 maart 1995, verzoeker veroordeeld heeft tot achttien maanden gevangenisstraf met uitstel en tot een geldboete van duizend frank voor de tenlasteleggingen die de correctionele rechtbank als bewezen heeft beschouwd;

Overwegende dat verzoeker bij een ordemaatregel d.d. 22 januari 1990 van de Minister van Landsverdediging een schorsing is opgelegd die verlengd is bij koninklijke besluiten van 25 april 1990 en 31 juli 1990; dat die drie beslissingen vernietigd zijn bij arrest nr. 39.016 van 17 maart 1992;

Overwegende dat luitenant-kolonel STEVENS, commandant van het rijkswachtgebied Brabant, na kennis te hebben genomen van enkele processen-verbaal van het strafdossier, op 23 juli 1993 verzoeker in kennis heeft gesteld van zijn voornemen om "deze zaak voor een onderzoeksraad te brengen met het oog op de definitieve ambtsontheffing door ontslag van ambtswege", omdat het volgens hem, door de bekentenissen die verzoeker tijdens het strafrechtelijk onderzoek had afgelegd, vaststond dat hij talrijke keren voor privé-doeleinden personeelsleden, materieel en materialen van de rijkswacht had gebruikt voor bij hem thuis of voor hem uitgevoerde werkzaamheden, zich schuldig had gemaakt aan grove nalatigheid in de uitoefening van zijn functie

"waardoor de misbruiken van allerlei aard mogelijk werden die in de werking van zijn dienst zijn vastgesteld", aan "verduisteringen in rechtstreeks verband met de uitoefening van zijn functie" en aan het laten opstellen van "facturen met een valse inhoud in het raam van een poging om het kazernement een machine voor het maken van sleutels te doen aankopen"; dat luitenant-kolonel STEVENS in dat document voorts verklaarde "dat die strafbare feiten over een periode van meer dan drie jaar verspreid zijn en dat daar pas door een intern onderzoek een einde is aan gemaakt", "dat de belanghebbende niets gedaan heeft om zelf de toestand te verhelpen die zich voordeed in de dienst waarmee hij belast was, wel integendeel" en "dat hij zo vaak en nog meer profiteerde van het door zijn medewerkers opgezette systeem dat hij uiteindelijk aan handen en voeten gebonden was"; dat verzoeker op 5 augustus 1993 aan die officier een memorie heeft overhandigd waarin hij sommige van de hem ten laste gelegde feiten betwist, de processen-verbaal "waarop het relaas der feiten en de in het voorstel van (zijn) korpschef te (zijnen) laste gehouden elementen steunen", het verwijt maakt meer te lijken "op ongenuanceerde beschuldigende requisitoirs, dan op een objectieve en genuanceerde beschrijving van de feiten", en aanvoert dat soortgelijke gedragingen bij de rijkswacht in dezelfde periode, dit wil zeggen van 1987 tot 1989, "hebben geleid tot andere maatregelen vanuit gerechtelijk oogpunt : ontslag van rechtsvervolging wegens verjaring, dading, ontslag van rechtsvervolging omdat dat opportuun werd geacht, en zulks zowel voor personen die in dienst waren als personen die niet meer in dienst waren"; dat bij die memorie een door verzoeker opgesteld document was gevoegd, met als opschrift "Elementen waarop de argumentatie voor de onderzoeksraad steunt", waaruit blijkt dat hij niet betwistte dat hij personeelsleden van de rijkswacht voor privé-doeleinden

had laten werken, dat hij materieel en materialen van de rijkswacht voor privé-doeleinden had gebruikt en facturen had laten opmaken met een valse inhoud; dat luitenant-kolonel STEVENS, na kennis te hebben genomen van die memorie en van de bijlage ervan, zijn voorstel heeft bevestigd dat op zijn beurt bevestigd is door kolonel VANLAEKE en naar de onderzoeksraad is overgezonden;

Overwegende dat de onderzoeksraad na lange en diepgaande debatten op 11 januari 1994 het volgende advies heeft gegeven :

" **GEMOTIVEERDE ADVIEZEN VAN DE ONDERZOEKSRAAD**

a. Om 13.40 uur heeft de onderzoeksraad, na over de zaak te hebben beraadslaagd en teneinde daarover uitspraak te doen, bij geheime stemming geantwoord op de volgende vragen en vastgesteld dat de antwoorden op die vragen als volgt luidden :

- VRAAG 1

  Zijn de feiten bewezen ?

  ANTWOORDEN

  - JA : VIJF stemmen
  - NEEN : NUL stemmen

- VRAAG 2

  Zijn de feiten ernstig ?

  ANTWOORDEN

  - JA : VIJF stemmen
  - NEEN : NUL stemmen

- VRAAG 3

  Zijn de feiten onverenigbaar met de staat van personeelslid van de rijkswacht ?

  ANTWOORDEN

  - JA : VIER stemmen
  - NEEN : EEN stem

- VRAAG 4

  Dient ten aanzien van deze officier het ontslag van ambtswege te worden uitgesproken ?

  ANTWOORDEN

  - JA : NUL stemmen
  - NEEN : VIJF stemmen

- VRAAG 5

  Dient ten aanzien van betrokkene met toepassing van artikel 3, A, 2°, van de gecoördineerde wetten op de militaire pensioenen de pensionering te worden uitgesproken ?

  ANTWOORDEN

  - JA : DRIE stemmen
  - NEEN : TWEE stemmen

Gelet op het resultaat op vraag 5, wordt vraag 6 NIET gesteld.

b. Overwegende dat bij volstrekte meerderheid van stemmen het antwoord :

   - op de vragen nrs. 1, ,2, 3 en 5 JA is
   - op vraag nr. 4 NEEN is;

Is de onderzoeksraad van mening dat om de volgende redenen met toepassing van artikel 3, A, 2°, van de gecoördineerde wetten op de militaire pensioenen de pensionering dient te worden uitgesproken : de meerderheid is van oordeel dat de aan commandant GEORGE ten laste gelegde feiten bewezen en ernstig zijn en onverenigbaar zijn met de staat van personeelslid van de rijkswacht.

Gelet op de beginselen van billijkheid, evenredigheid en behoorlijke rechtsbedeling, is de onderzoeksraad eenparig van mening dat het ontslag van ambtswege NIET behoort te worden voorgesteld.

Alle elementen die uit deze onderzoeksraad blijken (context, ernst, omstandigheden, periode waarin de feiten zijn gepleegd, persoonlijkheid) brengen de meerderheid ertoe ten aanzien van *c*ommandant GEORGE de maatregel van de pensionering voor te stellen";

Overwegende dat de bestreden handeling, wat de tuchtstraf betreft, om de volgende redenen van dat voorstel afwijkt :

" dat het advies van de onderzoeksraad daaromtrent evenwel niet kan worden gevolgd, rekening houdend enerzijds met de ernst van de feiten en anderzijds zowel met de rang van dit personeelslid dat bekleed was met de graad van kapitein-commandant, als met de functie van dienstchef die hij op het ogenblik van de feiten uitoefende;

dat juist wegens zijn functie hij de geschonden deontologische regels nog strikter moest naleven dan andere personeelsleden;

dat het immers zijn taak was het voorbeeld te geven en elk misbruik op te sporen en zo nodig te beteugelen dat begaan werd door personeelsleden onder zijn bevel zowel in hun eigen voordeel als in dat van derden en niet de voortzetting van dergelijke activiteiten te dulden die zowel de gemeenschap als andere personeelsleden benadeelden, vermits zij aldus van voor hen bestemde diensten verstoken bleven;

Overwegende dat de feiten een ruime weerklank hebben gekend die de goede naam van de rijkswacht en het vertrouwen die de bevolking in die politiedienst stelt, ernstig in het gedrang heeft gebracht;

Overwegende dat de gewone wijze van dienen van een personeelslid nooit van rechtswege tot een afzwakking van de te zijnen aanzien genomen maatregel aanleiding kan geven;

dat overigens, zoals bij het Openbaar Ambt de chefs de professionele kwaliteiten, de persoonlijke eigenschappen, prestaties of potentieel van de grote meerderheid van de personeelsleden van de rijkswacht beoordelen als zijnde in overeenstemming met het niveau bereikt door de meerderheid van de collega's van dezelfde graad of zelfs dat niveau overstijgend;

dat bovendien moet worden opgemerkt, zoals de strafrechter het in eerste aanleg heeft gedaan, dat betrokken officier een sleutelfunctie in de verduisteringen heeft gespeeld;

Overwegende dat om de hierboven vermelde redenen, de door kapitein-commandant GEORGE gepleegde verduisteringen op statutair vlak moeten worden bestraft met de strengste maatregel, te weten het ontslag van ambtswege";

Overwegende dat verzoeker inzonderheid een middel, het negende van het verzoekschrift, ontleent "aan kennelijk foutieve beoordeling, dwaling omtrent de motieven en machtsoverschrijding" en dat middel als volgt verwoordt :

" Doordat de bestreden beslissing ontegensprekelijk gemotiveerd is door het feit dat "de feiten een ruime weerklank hebben gekend die de goede naam van de rijkswacht en het vertrouwen (dat) de bevolking in die politiedienst stelt, ernstig in het gedrang hebben gebracht";

Terwijl dat een element is dat verzoeker volkomen vreemd is en dat hem bovendien evenveel schade heeft berokkend als aan de rijkswacht zelf;

Terwijl een tuchtstraf wordt opgelegd wegens het gedrag van de ambtenaar en die straf niet mag worden beïnvloed door elementen die hem vreemd zijn;

Terwijl de bestreden handeling aantoont dat de ruchtbaarheid die de media gegeven hebben aan de zaak waarbij verzoeker betrokken was een van de doorslaggevende motieven is voor het feit dat tegen hem de zwaarste straf is uitgevaardigd;

En dat argument trouwens reeds naar voren is gebracht als motief voor de maatregel van preventieve schorsing die tegen hem is genomen;

Terwijl een tuchtstraf in ieder geval verband moet houden met het persoonlijke gedrag van de ambtenaar en niet met de manier waarop de openbare opinie tegen hem aankijkt;

Terwijl de verwerende partij bijgevolg een kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt door op dat argument te steunen om een dermate strenge straf te rechtvaardigen;

Doordat de bestreden beslissing steunt op het beeld dat de onderzoeksraad zich heeft gevormd van de ernst van de begane feiten, een beeld dat voortspruit uit een vage en slecht omschreven vermenging van diezelfde feiten (zie supra vijfde middel), en niet op de feiten die aangehaald waren bij de aanhangigmaking;

Terwijl het aan de onderzoeksraad stond om zich ondubbelzinnig uit te spreken over duidelijk omschreven feiten omtrent welke verzoeker niet de gelegenheid heeft gehad om zich met kennis van zaken te verdedigen;

Doordat de bestreden beslissing gemotiveerd is door de schending van de regels van de plichtenleer waarvan de concrete inhoud sedert 1990, en meer bepaald sedert de nieuwe rijkswachtcommandant zijn ambt heeft opgenomen, een ware omwenteling doormaakt;

Terwijl de onderzoeksraad bij het beoordelen van de zwaarwichtigheid van de feiten en de verenigbaarheid ervan met de staat van personeelslid van de rijkswacht, waartoe hij herhaaldelijk verzocht was, rekening diende te houden met de regels, de uitzonderingen en de toleranties die op het ogenblik van de feiten op die regels werden toegepast, en niet met de uitzonderingen en de toleranties - als die er al zijn - zoals de huidige commandant ze heeft verduidelijkt, geherdefinieerd en geherformuleerd;

Zodat de bestreden beslissing bijgevolg de in het middel vermelde beginselen schendt";

Overwegende dat verzoeker een tiende middel ontleent aan de schending van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, van het algemeen beginsel van de evenredigheid, aan kennelijk verkeerde beoordeling, aan dwaling omtrent de motieven en machtsoverschrijding; dat verzoeker in wezen betoogt dat de uitgesproken straf niet in verhouding staat tot de begane feiten;

Overwegende dat de verwerende partij tegen het eerste onderdeel van het negende middel inbrengt dat de ruchtbaarheid die aan de feiten is gegeven en de aantasting van de reputatie van de rijkswacht één van de acht redenen is waarmee de genomen sanctie omkleed is en dat uit niets kan worden opgemaakt dat dit motief doorslaggevend is geweest voor het feit dat de zwaarste straf is gekozen; dat ze de houding van verzoeker, die heeft gehekeld dat de zittingen van de onderzoeksraad niet openbaar waren, als incoherent heeft bestempeld; dat ze tot slot van oordeel is dat de ruchtbaarheid die aan de ten laste gelegde feiten is gegeven, niet volkomen vreemd is aan verzoeker, aangezien zijn handelingen aan de basis liggen van die ruchtbaarheid en van de aantasting van de reputatie van het korps waartoe

hij behoorde; dat ze aanvoert, wat het tweede onderdeel van het middel betreft, dat de onderzoeksraad alleen de feiten betreffende het zwart werk en de verduisteringen heeft onderzocht; dat ze opmerkt dat hoewel men vroeger tolerant was, verzoeker nog verder is gegaan en geen gewag maakt van de deontologische regels die hem bekend waren en die betrekking hebben op de feiten die hem in de strafrechtelijke beslissingen ten laste worden gelegd; dat de verwerende partij in verband met het tiende middel onderstreept dat verzoeker niet aantoont dat voor zwaardere feiten oneindig veel lichtere straffen zijn opgelegd en dat de onderzoeksraad eenstemmig besloten heeft dat de ten laste gelegde feiten ernstig zijn; dat ze voorts opmerkt dat in de bestreden handeling en in het verslag aan de Koning wordt vermeld waarom de door de onderzoeksraad aanvaarde verzachtende omstandigheden niet in aanmerking zijn genomen;

Overwegende, wat de twee middelen samen betreft, dat verzoeker bij de bestreden handeling de zwaarste tuchtstraf krijgt, namelijk ontslag van ambtswege dat niet alleen tot gevolg heeft dat de band met de rijkswacht wordt verbroken, maar ook dat degene tegen wie die straf wordt uitgesproken - in casu een personeelslid dat drieëntwintig jaar bij de rijkswacht werkzaam was zonder enig ander tuchtrechtelijk verleden - het recht op pensioen wordt ontnomen; dat de doorslaggevende redenen voor zulk een handeling, gelet op de ernstige gevolgen die eruit voortvloeien, duidelijk uit de motivering ervan moeten blijken;

Overwegende dat de motivering van de bestreden handeling moet worden onderzocht in het licht van het gehele dossier en, inzonderheid, van de voorstellen, beslissingen, adviezen en verslagen die eraan voorafgegaan zijn;

Overwegende dat vaststaat dat de bestreden handeling, in tegenstelling met de onderzoeksraad, de ruchtbaarheid die aan de feiten is gegeven wel in aanmerking heeft genomen als één van de motieven waarop de straf gebaseerd is, door te overwegen dat die ruchtbaarheid "de goede naam van de rijkswacht en het vertrouwen die de bevolking in die politiedienst stelt, ernstig in het gedrang heeft gebracht"; dat uit de vergelijking van het advies van de onderzoeksraad en de bestreden handeling blijkt dat de feiten in de beide stukken als ernstig en onverenigbaar met de hoedanigheid van een hoger rijkswachtofficier zijn beschouwd; dat de bestreden handeling, waarin de nadruk wordt gelegd op de uitgeoefende functie en op het feit dat een hoger officier het voorbeeld moet geven, niet fundamenteel van het voornoemde advies verschilt, maar de daarin vastgestelde onverenigbaarheid toelicht; dat de ruchtbaarheid die in de bestreden handeling in aanmerking wordt genomen dus beschouwd moet worden als een gegeven dat de strafmaat mede heeft bepaald; dat de ruchtbaarheid die in de media aan feiten kan worden gegeven, niet zou bestaan als die feiten niet bestonden, en dat er in dat opzicht een verband bestaat tussen de dader van de feiten en de ruchtbaarheid die eraan wordt gegeven; dat de ruchtbaarheid evenwel geen deel uitmaakt van het gedrag van de belanghebbende, die er vaak meer nadeel dan voordeel bij heeft; dat wanneer de ruchtbaarheid die aan een zaak wordt gegeven, in aanmerking wordt genomen bij het bepalen van de strafmaat, niet zomaar mag worden beweerd maar moet worden bewezen dat die ruchtbaarheid werkelijk afbreuk heeft gedaan aan de goede naam van het korps waartoe de gerechtelijk vervolgde behoort en dat die afbreuk uitsluitend te wijten is aan het openbaar gemaakte gedrag van die persoon; dat de bestreden handeling in het onderhavige geval louter een bewering bevat en geen rekening houdt met het feit dat verzoeker niet de enige

is die in de aangebrachte krantenartikelen wordt genoemd en dat dus niet vaststaat of er een oorzakelijk verband bestaat tussen het gedrag van verzoeker en de omstandigheid dat de pers er gewag van heeft gemaakt; dat het overigens tegenstrijdig is de ruchtbaarheid als een doorslaggevend criterium voor de strafmaat te beschouwen, terwijl verzoeker verscheidene maanden in dienst is gehouden nadat er in de pers ook commentaar is gegeven op het aanhoudingsbevel dat uitgevaardigd is tegen verzoeker - samen met anderen;

Overwegende dat uit het bovenstaande blijkt dat de motivering van de bestreden handeling een gebrek vertoont op een punt dat invloed heeft gehad op de bepaling van de strafmaat; dat door dit gebrek niet vaststaat dat alle tuchtrechtelijke overheden die zich over soortgelijke feiten moeten uitspreken, voor de zwaarste straf zouden hebben gekozen, terwijl ze over een andere rechtspositionele maatregel beschikten om belanghebbende uit de rijkswacht te kunnen verwijderen; dat de twee middelen gegrond zijn; dat er grond is om de bestreden handeling te vernietigen; dat er geen grond is om de overige middelen te onderzoeken aangezien ze, gesteld dat ze gegrond zijn, niet tot een ruimere nietigverklaring kunnen leiden,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt het koninklijk besluit van 12 augustus 1994 waarbij op datum van 1 oktober 1994 ten aanzien van Michel GEORGE de definitieve ambtsontheffing door ontslag van ambtswege wordt uitgesproken.

Artikel 2.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Artikel 3.

De kosten, bepaald op 4 000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting, op twee oktober 1900 achtennegentig door :

de HH.	GEUS,	kamervoorzitter,
	LEROY,	staatsraad,
Mevr.	GEHLEN,	staatsraad,
Mevr.	HONDERMARCQ,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

M.-Cl. HONDERMARCQ. **J.-Cl. GEUS.**

**VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.**